РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторов, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 17-го липня 1915. Ч. 83. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, July 17, 1915. N. 83.

ПОХІД ҐЕНЕРАЛА ГІНДЕНБУРҐА НА ВАРШАВУ.

Пжасниш здобутий. — Москалї над Днїстром розбиті. — 3.500 полонених Москалів.

Великий князь Николай Николаєвич обіцює Жидам Палестину.

Дотеперішні страти Італійців оцінюють на 100.000 людий, в тім 17.000 полонених.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ҐІНДЕНБУРҐ ПЛЯНУЄ ТЯЖКИЙ УДАР ДЛЯ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

АМСТЕРДАМ, 15. липня. — Телеграма, яка надійшла нині з Берліна, подає, що Гінденбурґ, головний командант німецьких війск в північній Польщі і Курляндії, який вже від довшого часу спокійно заховуєть ся, готовить ся задати Росії удар, котрий цїлий сьвіт счудує і правдоподібно положить скорий конець війнї. В який спосіб буде переведений сей плян, се зовсїм природно позістає покищо тайною. Одні припускають, що Гінденбурґ має на цїли здобутє Риги і відтак похід на Петроград. Инші знова є тої гадки, що Гінденбурґ переломить російську лінію в північній Польщі і в злуці з армією Макензена, яка посуваєть ся від полудня, окружить і знищить російські війска в середущій Польщі.

ПОЧАТОК НАСТУПУ ҐЕН. ГІНДЕНБУРҐА.

ПЕТРОГРАД, 15. липня. — Підчас коли російські війска над рікою Бобром відбили напади німецької піхоти, то війска в північній Польщі на полудне від Млави були приневолені подати ся о 5 миль назад з приводу страшного огню тяжких німецьких гармат, які відразу знищили перші закопи.

Урядовий звіт російського штабу заперечує вісти про відворот на цїлій лїнії, а подає, що Москалї уступили лише на пів милї довгій боєвій лїнії та що Німцї не були всилї навіть заняти опорожнені становища.

Послїдне донесенє головної російської кватири подає, що в північній Польщі Гінденбурґ згромадив 12 корпусів старого війска, то є около 480.000 людий.

ЗДОБУТЄ ПЖАСНИША І ПЕРЕЛОМАНЄ РОСІЙСЬКОЇ ЛІНІЇ. — 3.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 15. липня. — Нинїшний урядовий звіт головного німецького штабу доносить отсе про положенє на північно-східнім тереві війни:

„Битва в околицї Пжасниша (в північній Польщі) триває дальше. Наші війска здобули кілька рядів російських становищ і взяли приступом місто Пжасниш, яке Москалї сильно були укріпили. Москалї на цїлій лїнії розпочали відворот в напрямі Варшави, полишаючи богато гармат і ріжних воєнних матеріялів.

„На полудне від Колна заняли наші війска кілька місцевостий, проганяючи Москалів зі сильних становищ. Притім полонено 2.400 Москалів і здобуто 8 машинових крісів.

„На полудне від ріки Німену в околиці Кальварії Москалї були приневолені опустити свої становища коло Францїшкової і Озової.

„В Курляндії над рікою Віндою коло Жолтан зведено ряд поменьших битв, в яких полонено 425 Москалів".

Новіша телеграма вказує, що похід Гінденбурга на Варшаву розпочав ся. Положенє Москалів стає тим прикрійшим, що наступ відбуваєть ся рівночасно на цїлій лїнії, почавши від Висли аж до моря.

Місто Пжасниш є віддалене 50 амер. миль на північ від Варшави.

КОЛО НИЖНЕВА НАД ДНІСТРОМ МОСКАЛЇ СТРАТИЛИ 550 В ПОЛОНЕНИХ.

ВІДЕНЬ, 15. липня. — Австрійський ґенеральний штаб оголосив:

„Над долїшним Днїстром коло Нижнева відбула ся вчера битва з Москалями, з якої ми вийшли побідно. 550 Москалів попало ся у наш полон.

„На прочій боєвій лїнії в Галичині і полудневій Польщі не зайшли жадні більші зміни".

НИКОЛАЙ НИКОЛАЄВИЧ ОБІЦЮЄ ЖИДАМ ПАЛЕСТИНУ.

ЦЮРІХ (в Швайцарії), 14. липня. — До Лондону надійшла з Петрограду вість, що Николай Николаєвич перед утратою міста Львова видав денний приказ до всїх жидів-салдатів в російській армії, в якім говорить ся, що великий князь постановив дати жидам-салдатам спеціяльну нагоду показати свою відвагу і патріотизм. Одним із успіхів, які Росія осягне у війнї з Туреччиною, є здобутє Палестини, де Жиди будуть могли жити всї разом і зовсїм свобідно. Отсей денний розказ великого князя звучить:

„Отсим хочемо дати вам нагоду зголосити ся до армії на Кавказї. Від сего буде залежати також спосіб трактованя вас і ваших одновірців в часї війни і після неї. Для Юдеї свитає новий день слави, день здобутя Палестини".

Майже всїх жидів-салдатів перенесено з російської армії в Галичині на Кавказ.

Телеграма не згадує, чи жиди повірили в слова великого князя і чи зголосили ся добровільно до армії на Кавказї, щоби від Турків виборoти для себе Палестину. У Москалів є вже така засада, обіцювати се, чого не мають і чого не можуть дати. І Полякам тепер обіцюють вже самоуправу Польщі, коли в їх руках всего одна польська ґубернія.

ЛЬВІВ — МІСТО СМЕРТИ.

ПЕТРОГРАД, 15. липня. — Німцї і Австрійцї мусїли всї війска забрати зі Львова з приводу страшних пошестий, головно холєри, яка тут в страшний спосіб ширить ся.

Богато збіґців прибуває до Росії з Галичини. В Києві стрічаєть ся богато галицьких осіб, шукаючих зарібку. Населенє в Галичині примирає з голоду, бо австрійські власти взяли все, що могли, для себе. Хто лише може, утїкає до Росії.

Повисшу телеграму треба в дечім доповнити. Коли у Львові панує дійсно холєра, то певно не принесли її туди ані німецькі ані австрійські жовніри, але полишили її там російські салдати. Збігцї і „галицькі лиця", які утїкли до Росії, — се наші галицькі кацапи і вшехполяки. Перед кількома тижнями ще панували в Галичині яко російські урядники, обкрадаючи і обдираючи наш нарід з послїдного. Тепер вже не стало для них роботи і просять ся в найми. Своєї заплати дослужили ся скоро.

Рабунків і крадїжий на населеню допускали ся не австрійські жовніри, але якраз російські салдати, коли мусїли утїкати з Галичини.

ОТВОРЕНЄ ВИКЛАДІВ НА УНІВЕРСИТЕТІ У ЛЬВОВІ.

БЕРЛІН, 14. липня. — Зі Львова наспіла телеграма, що виклади на львівськім університетї розпочали ся. Професори і студенти повернули до Львова сейчас по занятю міста австрійсько-німецькими війсками. Виклади відбуваютъ ся зовсїм правильно.

—o—

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ВЕЛИКА ПОБІДА НІМЦІВ В АРҐОНАХ. — ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ ОКОЛО 4.000 В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 15. липня. — Сильний наступ, який розпочали німецькі війска у Франції і Бельґії, відбуваєть ся дальше на цїлій боєвій лїнії. Почавши від Воґезів (в Альзациї) аж до моря, німецька артилєрія острілює тяжким огнем становища француських, анґлїйських і бельґійських війск. В місцях, де артилєрія знищила до сеї міри становища неприятеля, що уможливила напад, там німецька піхота йде приступом.

Нинїшний урядовий звіт головного штабу на заходї доносить:

„Наступ наших війск, переведений вчера вечером в західній части Арґонів, перемінив ся у сьвітлу побіду. Ми взяли приступом француські становища на лїнії трох кільометрів і посунули ся о цїлий кільометер дальше наперед. Важний „горб ч. 285" находить ся в наших руках.

„В отсїй боротьбі полонили ми 3.456 нераненних і около 300 ранених Французів. Між полоненими находить ся 68 офіцирів. Крім того здобули ми 2 польові гармати, 6 машинових крісів і велику скількість инших воєнних матеріялів. Наші війска взяли передівсїм приступом кілька рядів закопів піхоти, відтак дійшли до становищ, де находила ся артилєрія, і тут 8 гармат зробили неужиточними до дальшого стріляня".

Отся побіда має тому велике воєнне значінє, бо перстень довкола великої француської кріпости Верден чимраз сильнїйше стїсняєть ся. З другої сторони отся нова побіда Німців дає доказ, що Франція помимо значної помочи зі сторони Анґлїї не є всилї перейти до наступу, але мусить обмежувати ся лише на оборонну акцію. Француський шеф штабу Жофр і анґлїйський міністер війни Кічінер вже кілька разів заповідали, що розпічнуть офензиву в цїли прогнаня Німців з Франції і Бельґії, але цїла та акція на самих лише словах скінчила ся.

—o—

НА МОРІ:

НОВИЙ ПРИКАЗ ДЛЯ КОМАНДАНТІВ НІМЕЦЬКИХ ПІДВОДНИХ ЛОДОК.

БЕРЛІН, 15. липня. — Головний штаб німецької маринарки видав новий приказ до командантів підводних лодок, щоби запобігти стратам в людях.

В сїм приказї говорить ся, щоби команданти підводних лодок не топили кораблів без попередної остороги та щоби дали відповідний час, конечний до опущеня корабля. Сей приказ не обовязує командантів тодї, коли корабель помимо візваня наміряє утїкати.

Німецька адміралїція оголосила нинї звіт з дїяльности підводних лодок за місяць червень. Протягом червня затопили лодки: 29 анґлїйських кораблїв, 3 француські, 9 російських і 1 бельґійський. Разом 42 кораблї о містоті 125.000 тон.

—o—

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ІТАЛІЙЦЇ СТРАТИЛИ ДОТЕПЕР ПОНАД 80.000 ЛЮДИЙ.

БЕРЛІН, 15. липня. — Француська часопись „Трібін", яка виходить в Женеві (в Швайцарії), признає, що австрійсько-угорським війскам удало ся без великої трудности ударемнити дальший наступ італійської армії над рікою Ізонцо. Тасама часопись подає, що Італійцї потерпіли в наступній боротьбі величезні страти в убитих, ранених і полонених. Страти Італійців, навіть після оцїнки прихильних Італії воєнних знавців, перейшли число 80.000.

Отже перша вість про загальні страти Італійців за час майже двомісячної війни з Австрією. Треба однак припускати, що страта Італійців є значно більші, коли зважить ся, що повисше оцїненє страт подають знавцї, які є прихильні Італії, та що сї страти подала до відома часопись, яка стоїть на услугах союзників Франції.

Успіхи Італійців ограничують ся на здобутках, осягнених в першім тижни війни. Вони заняли лише ті области, які лежали перед боєвою лїнією Австрійців. Ані одного форту Італійцї дотепер не здобули, ані одного корабля не затопили. Італійцї, щоби оправдати своє неповодженє, подавали зразу в урядових рапортах, що дальшим воєнним операціям стоїть на перешкодї дощ і вітер. Вкінци однак мусїли признати, що властивою перешкодою є австрійські гармати.

ДЕМОРАЛЇЗАЦІЯ В ІТАЛІЙСЬКІЙ АРМІЇ.

ВІДЕНЬ, 14. липня. — На підставі протоколів, списаних з італійськими полоненими, показуєть ся, що в італійській армії починаєть ся вкрадати деморалїзація. Пожива для війска, яка була зразу добра, тепер є дуже нужденна. Хлїб, який тепер дістають жовніри, є майже не до їдженя.

Від самого початку війни покликано до війска і 19-лїтних рекрутів. Італійські офіцири, щоби заохотити своїх жовнірів до боротьби з Австрією, представляли їм, що Москалї зовсїм знищили австрійську армію в Галичині і тому італійська армія без ніяких більших трудностий довершить розгрому Австрії.

Головний шеф штабу, Кадорна в своїх перших рапортах представляв війну з Австрією неначе забавку. Тому тепер і розчарованє дуже велике. Се ослабило в значній мірі карність між жовнірами і офіцирами. Полонені виявляють велике вдоволенє, що находять ся вже в полонї і не потребують вже довше бороти ся.

АВСТРІЙЦЇ ОЦІНЮЮТЬ СТРАТИ ІТАЛІЙЦІВ НА 100.000, МІЖ ТИМИ 17.000 ПОЛОНЕНИХ.

ЛОНДОН, 15. липня. — Часопись „Морнінґ Пост" одержала з Будапешту опис страшної битви, яка відбуваєть ся тепер над рікою Ізонцо:

„Італійська артилєрія звернула весь свій огонь на міст, який веде через Ізонцо до Ґориції. Рівночасно і Італійська піхота ішла приступом на становища Австрійців. Жертви великі. На побоєвищи лежать тисячі убитих. Нема часу ані на поміч раненим ані на похоронене убитих.

„Битва над трупами товаришів відбуваєть ся ще з більшим завзятєм. Переходи в горах — повні трупів і ранених.

„Австрійцї відбивають всї напади неприятеля, користаючи з доброї нагоди, яку дають їм гори. Кожда скала підмінована. Скоро Італійцї зближають ся, наступає вибух, а тодї великі маси каміня, цїлі скали вилїтають вгору і засипують Італійців.

„Дотеперішні загальні страти Італійців числять найменьше 100.000 людий. В тім є 17.000 полонених".

—o—

В АНҐЛІЇ:

СТРАЙК 200.000 АНҐЛЇЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ В КОПАЛЬНЯХ УГЛЯ.

ЛОНДОН, 15. липня. — Проголошенє у Валїї нового закону щодо виробу воєнних матеріялів потягнуло за собою дуже лихі наслїдки. З пристани Кардіфа доносять, що число страйкарів в угляних копальнях оцінюють на 200.000 людий. Число страйкарів з кождою годиною зростає.

Причина страйку є отся: В кількох майнах в анґлїйській провінції Валїї зажадали робітники підвисшеня платнї і грозили страйком на случай неприхильного полагодженя їх жаданя. Анґлїйське правительство, щоби запобігти страйкови, хотїло його силою здусити, користаючи з нового закона, на підставі котрого кожде промислове підприємство, яке правительство уважає за відповідне, може взяти у власний заряд. Таке поступованє правительства викликало ще більше вгодованє серед загалу робітників і вони покинули громадно працю у всїх копальнях Валїї.

ПРОТЕСТ АВСТРІЇ В СПРАВІ ВИВОЗУ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ ЗІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШІНҐТОН, 15. липня. — Секретар для заграничних справ, Ленсінґ, подав до відома, що австрійське правительство внесло на руки американського амбасадора у Віднї протест, закидаючи Злученим Державам, що вони продукують на велику скалю амуніцію і оружє для ворогів Австрії в американських фабриках, спеціяльно в тій цїли побудованих.

Дальше признає Ленсінґ, що повисший протест був вже дня 29. червня у Вашінґтонї.

В згаданім протестї говорить ся між иншим отсе:

„Невтральній державі не можна зізволити на се, щоби вона вела торговлю контрабандою на так великі розміри, що через те грозить небезпека нарушеня невтральности краю. Вивіз воєнних матеріялів зі Злучених Держав, як се дїєть ся тепер, не годить ся з понятєм невтральности. Американське правительство є вповні і без найменьшого сумніву уповажнене заборонити вивіз воєнних матеріялів".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

American Association of Foreign Language Newspapers — Membership Label

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашим рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

НАСТРІЙ В РОСІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ.

(Спостереженя і враженя).

Поневолений український нарід російської держави не бачив надвигаючих ся грізних хмар, якими московські націоналісти затемнили виднокруг цїлої майже Европи. Всїм виступам чорної сотнї не придавали на Україні особливого значіня так, що обявленє війни поразило там всїх неначе грім з ясного неба...

Політично нез'орґанізована і під національним зглядом неосьвідомлена як слїд 30-міліонова маса українських селян без проводу і ясно вититченої мети, не знала і не знає властивої причини війни. Розвязавши всї українські товариства, російське правительство мало вільні руки і зачало безгляднo давити Українців. Вже в перших днях мобілїзації замовк голос київської „Ради", постепенно скасовано взагалї всї українські часописи, навіть літературно-наукового змісту, визначних Українців арештовано і вислано в Сибір. Українське питанє завмерло на якийсь час, щоби при кориснійших умовах виринути знова з первісною силою...

Не весело тепер на Українї. Відгриває ся страшна судьба країни, яка мусить відпокутувати тяжкі промахи московської дипльоматії. „Київський воєнний округ" — найкраще підготовлені корпуси російської держави, отсе сини України. Не за свій національний ідеал, не за волю України борять ся отсї нещасні українські салдати. Своєю кровю мають вони скріпити захитані основи московської держави і причинити ся до ще сильнїйшого поневоленя українського народу.

Гіркий сьміх долї! Отсим „здоровим, широкоплечим Малоросам", як їх називають московські ґазети, поручено „визволяти галицьких братів з австрійської неволї", бороти ся за славянство — пусте слово, яке постійно повторяють московські патріоти.

Український нарід не розуміє отсих московських кличів. Спонукані погрозами і насильством, борять ся українські селяни, як се потверджають численні факти, дуже неохотно і здають ся при першій лїпшій нагодї австрійським військам. Нікому в Києві не є тайною, що „мазепинство" (мазепинством зовуть в Росії українську народну і політичну сьвідомість) в рядах російських жовнірів має численних приклонників.

Про один факт оповідав менї ранений російський офіцир (Українець). Двом ротам (компаніям) поручено виконати важну задачу: розслїдити місцевість на галицько-буковинській границі. Командував штабскапітан Митрофанов (Українець). На стрічу вийшли три австрійські компанії. Роздали ся звуки національного гимну „Ще не вмерла Україна". В рядах російських жовнірів замішанє. Зворушений штабскапітан, замісць приступу, підніс білу хоругов на знак здачі. В тій хвили прецілив поручник (Москаль) і вистрілом з револьвера убив „зрадника". Справі він тим справі не поміг, бо враз з жовнірами попав в австрійську неволю... Ранених російських жовнірів оставили Австрійці на поли битви. Переведене слїдство викрило „мазепинську" аґітацію і спонукало власти „приняти відповідні міри". Жінку Митрофанова вислано „в адміністративній дорозї" в Сибір...

Проголошенєм воєнного стану, нечуваними утисками, карами і арештами міродайні політичні круги думають втихомирити невдоволені народні маси. Московські ґазети неймовірними брехнями піддержують „патріотичний настрій" немосковських народів. Поляки, які денеде мешкають на Україні, не много вірять обіцянкам великого князя Николая Николаєвича, що Росія злучить всї польські землї разом і надасть їм певну автономію, знаючи дуже добре, що Польща нїколи не дістане автономії в Росії. Що правда, є і такі Поляки, які спочатку війни жертвували значні суми на ранених, але число жертволюбивих Поляків зменшає ся щораз то більше. Українцям нічого ніхто не обіцює. Противно, заповідають ся безглядне московщенє Українців в занятій части Галичини. З Галичини привозять українські діти-сироти „партіями" до Києва, відки відсилають їх дальше: в Харків, Москву, Петроград і инші міста. Під позором „опіки" і „адоптованя" мають з отсих нещасних сиріт галицьких українських селян вирости „яничари" на славу „матушки Росії"...

Київські „участки" (поліційні комісаріяти) переповнені арештованими українськими інтелїґентами, між ними богато галицьких українських сьвящеників і сьвітських інтелїґентів, яких держать якийсь час в Києві і відтак відсилають в глубину Росії або в Сибір. Один галицький український благочинний (декан) оповів менї історію свого арештованя. Кременецький монах, неотесаний і на пів грамотний чоловік, прийшов його „убеждать". Коли його заходи не удали ся, зажадав ключів від церкви. Отець декан заявив, що підчинить ся тільки військовій власти. Обурений монах вернув з кількома козаками і приказав арештувати „непослушного". „Тепер ви бачите, яку я маю власть. З такими, як ви, ми скоро дамо собі раду". Ось так представляють ся „освободженє" і „присоединенїє" в сьвітлї фактів.

В тіснїйших кружках (в приватних помешканях) збирала ся нераз київська українська інтелїґенція. Збирали гроші для Галичан, для ранених галицьких жовнірів і офіцирів. В місяцях вересни і жовтни мин. року можна було відвідувати ранених австрійських жовнірів і офіцирів. Київські Українцї приносили дарунки, роздавали гроші і білє, потїшали себе взаїмно, аж ось військові власти заборонили відвідувати ранених в воєнним шпитали і тільки з дозволу коменданта крїпости можна було туди дістати ся. Публика випитувала ся занадто много, а се не могло властям подобати ся. Між раненими офіцирами було чотирох Українців, всї вони учителї галицьких ґімназий. Один з них, Пелех, помер, мабуть в наслїдок неудачної операції. Наші жовніри бадьорі і веселі. Нераз запускають ся в розмову з російськими раненими салдатами, яким виясняють причину війни і оповідають про українські народні здобутки в Австрії. Російські „товариші неволї" прислухують ся з великим заціклавленєм. Студент львівського університету, резервовий австрійський офіцир, з запалом оповідав про боротьбу за український університет у Львові і політичні права Українців в Галичині. Чисто слухаків все збільшало ся, аж тут явив ся „унтер" (капраль) і перервав. „Нєльзя разґаварівать с плєнними" — заявив він. Д. Б. дальше розповідав, заціклавлений унтер (Українець) теж прислухував ся і відійшов задуманий; оповіданє зробило на него дуже сильне враженє.

Серце України, Київ, виглядає неначе величезний шпиталь. Всї лазарети, шпиталї, школи і приватні доми переповнені раненими. „Український клюб" в наслїдок зрозумілих причин мусїв теж відступити свою хату під лазарет. В нім поміщено 40 ранених, головно Українців з полтавської ґубернії. В Києві було в осьмім місяци війни понад 100 тисяч ранених. Добра половина отсих жертв війни — Українці, які аж на поли битви довідали ся, за що і з ким їм довелось бороти ся. Власними очима побачили вони, що брати їх закордонні живуть в красших ніж вони обставинах, що в народних школах гомонить українське слово, вони довідали ся, що в конституційній державі горожани за собою користають з політичних прав. Читальнї товариства „Просьвіти", крамниці і т. д. вони не бачили у власним селї і мимоволї зродила ся думка у них: На що ми прийшли визволяти „братів", яким лїпше живеть ся ніж нам під тяжким московським панованєм?

Війна викликала страшні обставини в російській Україні, як і взагалї в цілій Росії. Великий брак лїкарів і лїкарств причиняють населеню много страдань і втрат. Всякого рода пошесні недуги як тиф, холера, червінка і т. д. косять безжалісно нещасних людий. Повертаючі з війни жовніри, головно з зараженої закавказької области, розширюють заразу по цїлій Росії, яка в виду війни „на три фронти" не всилї бороти ся з тяжким внутрішним ворогом — з ріжними пошестями. Мимо значних запасів живности населенє по містах і деяких селах терпить нужду, передівсїм через брак ваґонів і взагалї недостаточну орґанізацію комунїкації.

Дорожня, прикрі фінансові обставини і погроми московських військ в Галичинї, в Польщі і в Курляндії в боротьбі з культурними державами, Австро-Угорщиною і Німеччиною, спричинили в Росії настрій, який російське правительство без успіху поборює: ні гучними словами в державній думі ні комунїкатами про мнимі побіди не удасть ся уже втихомирити розярених народів. Від повертаючих ранених населенє довідує ся правду, огірченє росте з кождим днем і недалекий вже час, коли російські народи запитають царське правительство: За що полягли наші сини? Кому потрібна була їх кров?...

По теперішній війні повторить ся знова історія зперед десяти лїт — як тоді по японській війнї, так і тепер вибухне в Росії революція, але з більшою ніж передтим силою і, здасть ся, з лїпшим успіхом.

Від Редакції. Наведену в горі статю одержала редакція віденської „Свободи" від одного з київських Українців, якому недавно удало ся приїхати до Відня, і на неї звертаємо увагу наших Читачів.

Микола Величко.

ТОВАРИШЕВИ-ГЕРОЄВИ.

Бистрим соколом злетів-бим
На ті ниви і луги,
Де ми бавились-гуляли,
Де ми в купочці зросли.

Щоби мати такі крила,
Що дають метїня силу,
Полетїв би я за море
На товариша могилу.

Полетїв би, поклонив ся
Та сказав: „Пращай, пращай!
Ми всї дальше мем боротись,
Ти-ж спокійно спочивай!"

Увівтчав би я могилу
Цьвітком рожі й розмайрину,
Бо геройсько він боров ся...
За честь люду він загинув!..

Спи-ж, повитий сном щасливих,
Спи, мій друже одинокий,
Ми всї прийдем на могилу
Поклонити ся що року!

Пассейк, Н. Дж., 10. липня 1915.

ЖЕРТВИ
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

372. Катона, Н. Й. (Джей Фарм). Посилаю до Хвальної Редакції „Свободи" $2.00 на Фонд визволеня України. Дуже мене тоє тїшить, що наші війска освободили моє місточко Журів, яке находило ся довший час в руках ворогів. Коли я вичитав у „Свободї", що наша Галичина буде вже небавом очищена з московських наїзників, серце менї в грудях забило ся з великої втїхи і з тої нагоди я кладу на жертвенник народний свою скромну жертву. Нехай кождий Українець в Америцї жертвує на пекучу народну потребу по одному-два доляри, щоби наші братя в старім краю знали, що ми за них не забуваємо. — Йосиф Дашкевич. $2.00

373. Джерзи Сіти, Н. Дж. Михайло Когут $1.00

374. Бостон, Огайо. На вдови і сироти в старім краю жертвували: Гнат Ґоїк $3.00; Морос Ґоїк $2.00; Филимон Котович і Іван Котович по $1.00; Катерина Броткевич, Василь Ґоїк і Мих. Клосовський по 25 цнт. — Разом $7.75

375. Нюарк, Н. Дж. На хрестинах у Василя Федчишина зложили: Григорій Юрків $5.00; Івасько Кулик, Стах Микитка і В. Семен по 50 цнт.; Григорій Федчишин 26 цнт.; В. Федчишин, Онуфер Скибак, Григорій Франчишин, Федор Вовк, Катерина Лїщик, Анастазія Лїщик, Петро Мартиняк, Дмитро Цимбалїстий, Дмитро Федчишин, Дмитро Гладун, Василь Федчишин, Михалько Захарків, Н. Романюк і Федько Микитка по 25 цнт.; Василь Микитка 20 цнт.; Дмитро Качала, Марія Федчишин, Василь Турчик, Дмитро Іванушка, Стефан Корда, Стах Калїта і Іван Гриник по 10 цнт.—Разом $11.16

Сї гроші доручив Ст. Микитка, а заохочували до жертв Вас. Федчишин і Мих. Коритко.

376. Віенна, Н. Дж. Михайло Польовий жертвував на Фонд визволеня України $1.00

377. Фавнтин Спрінґс, Па. Теодор Плашка жертвував на Фонд визволеця України $1.00

378. Джерзи Сіти, Н. Дж. На вічу в справі вільної України дня 11. липня с. р. зібрано $18.61

379. Потставн, Па. Іван Бак жертвував на Фонд визволеня України $1.00

380. Маттітук, Н. Й. На забаві у п. Івана Ролька зложили для бідних вдів і сиріт у старім краю на руки Гр. Тимчишина, члена 256 відділу: Михайло Шулим $1.00; Ів. Ролько, Л. Тимчишин, Гр. Тимчишин і К. Тимчишин по 50 цнт. — Разом $3.00. — Дмитро Телевяк жертвував $1.00; Михайло Кардач 50 цнт.; Микола Хапак 5 цнт. — На мітінґу в домі п. Івана Ломаґи зложили: Микола Худик, Ів. Мазовський, М. Небор, Д. Небор, Стефан Готра і Іван Ломаґа по 50 цнт. — Разом $3.00, а загалом $7.55

381. Ню Йорк, Н. Й. Маруся Піщаківна жертвувала на вдови і сироти по полялих на війнї Українцях $1.00

382. Гамілтон, Онт. Кан. Хвальна Редакціє! Прошу помістити у Вашій часописи імена отсих жертводавців, які зложили свої датки на бідні вдови і сироти в Галичинї і Буковинї: Рудольф Гайкерт (Німець), Андрій Писак, Антін Дячук, Василь Коропчук, Прокін Шинкарюк, Іван Левчук, Михайло Грицюк, Георгій Гринка, Яків Фраср (Німець), Маріян Радзішевський (Поляк) і Йосиф Радзішевський (Поляк) по $1.00; Іван Дячук і Катерина Коровчук по 50 цнт. — Разом $12.00

Пересилку сих гроший оплатив Антін Дячук. Здоровлю сердечно Хвальну Редакцію. Нехай Вам Господь Бог щастить і допомагає, зібрати як найбільше жертв, аби втерти слези нещасним нашим родимцям у старім краю. — З поважанєм, Йосиф Радзішевський.

383. Іст Юнґставн, О. Зібрано у п. Олекси Буньовського слїдуючі жертви на Фонд визволеня України: Олекса Буньовський, Михайло Катинський, Анна Дворська, Анна Кушнїр і Михайло Полинський по 50 цнт.; Федор Косопуд, Атаназій Косопуд, Гринь Глеза, Мих. Ткачишин, Гриць Гусак, Семко Косопуд, Андрій Відний, Василь Скиба, Петро Драць, Іван Бачинський, Іван Короницький, Стефан Нановський, Никола Ковальчик і Михайло Когут по 25 цнт. — Разом $6.00. Усім жертводавцям сердечне спаси-Біг, а новонародженій Аннї сотвори, Господи, многая лїта!

На іменинах в Івана Смалюха, Івана Лїтейла, Івана Бережанка і Івана Кожушка зібрано слїдуючі жертви: Іван Лїтейло і Іван Бережанка по 50 цнт.; Спиридон Інкевич, Андрій Претко, Федь Омелян, Вавринк Претко, Іван Смалюх, Михаїл Кіх, Михаїл Ващишин і Роман Диканїв по 25 цнт. — Разом $3.00.

Минувшого місяця жертвували: Леон Онищак $1.00; Іван Притула 25 цнт. — Разом усіх гроший $10.25

Усім жертводавцям складає ся на сїм місци щиру подяку. Трудїть ся, Товариші, та збирайте датки на визволенє України, за що колись наші братя зі старого краю Вам сердечно подякують. Нехай Вам Бог стократно нагородить!

Збирали Роман Гіль і Федор Косопуд.

384. Ґверней, Саск., Кан. Шановна Редакціє! Посилаю Вам $1.00 на Фонд визволеня України. Дав би-м більше, але Бог сьвідком, що роботи нема. — З поважанєм, Михайло Стокалюк. $1.00

385. Аддісон, Конн. Сьвітла Редакціє! Ми члени У. Н. Союза, відділ 138, з нагоди освободженя Львова з рук північного медведя зібрали на мітінґу на Фонд визволеня України отсї жертви: А. Рудакевич, Л. Сидорак і А. Смик по $1.00; М. Конїкевич, Г. Явірницький, Кріль, С. Конїкевич і А. Савіцька по 50 цнт. — Разом $5.50. За пересилку заплачено 10 цнт. — Остає $5.40

Дякую сердечно всїм жертводавцям, що помагають своїм рідним, ратуючи їх від голодової смерти. — А. Рудакевич.

Сума оголошена в сїм числї „Свободи" виносить $80.82.
Оголошено в ч. 79. „Свободи" $17.339.61

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $17.420.43.

ЛЕМКІВЩИНА ПО ПРОГНАНЮ ВОРОГА.

(Кінська курація москвофільської дурійки. — Лекше зрозуміти Американця ніж Москаля! — Уважали Лемків за Поляків. — Отверезїнє Лемків. — Ратунку!)

До віденського „Дїла" прислано таку допись з Лемківщини:

В минулім році, передівсїм по ганебнім львівськім процесї, „староруська" Лемківщина з великим запалом чекала тої обіцяної хвилї, коли то прийдуть „братя" освободжувати її з „мазепинсько-австрійської неволї". Хвиля ся прийшла скорше ніж самі сподївали ся. Сьвітові події хотїли, що Лемківщина стала ся тереном шестимісячних кривавих борб; шість місяців „гостили" Москалї у Лемків. Лемки тепер такі ущасливлені своїми „гостями", що ніхто ни аби прийшов сам білий **батюшка-цар** в золотій коронї і казав, що він їх правдивий бог, — то баби мітлами вигнали би його з села і кричали би за ним: **„ти збую, злодію, — ти наслав на нас свої війска, що сплюндрували наші села, мордували наших кревних, та порobили нас жебраками!"**

Колись виводили менї загорілі збаламучені Лемки, що „правдива руська мова" се російська. Аж коли змушені були шість місяців розмовляти з правдивими Москалями, то скаржать ся тепер, що **скорше з Американцем розмовить ся, як з „гадом Москалем"**.

Цікава річ, як глядїли на Лемків обожані ними Москалї. **Тих самих Лемків, котрі мали себе за більше „руських", ніж сам Бобрінський, — Москалї уважали за... Поляків і говорили до них лише по польськи — хто вмів — або порозумівали ся „на міґи".** Коли хто старав ся впевнити Москалїв, що Лемки — Українцї, то вони відповідали, що **„хахли" мешкають в східній Галичинї і вони „хахлацьку" мову знають, бо в Росії є також „хахли", але Лемки говорять — по польськи.**

Українська приповідка каже: „нема злого, що на добре не вийшло-б". Війна з Москалем на Лемківщинї принесла для нашої національної справи велику користь. **Російське військо рабунками і мордованєм цивільного населеня показало Лемкам в повній наготї моральну вартість Росії. Нїяка сила не вміла викорінити на Лемківщинї москвофільства, аж — на диво — доконав сего сам цар, за посередництвом свого розбишацького війска. На Лемківщинї вигас нараз слїд москвофільства. Найбільші приклонники Юрчакевичів, Колдрів, Вислоцьких та Сандовичів стали ся тепер їх смертельними противниками. Тепер аж пізнав Лемко велику правду, хто він.**

Нужденно, дуже нуждено виглядає тепер пробуджена з просоня гарматною музикою Лемківщина. Розпука хапає ся чоловіка, як подивить ся на теперішнє лемківське село. Українська господарська орґанізація повинна тепер доложити всїх сил, щоби прийти як найскорше з помочю знищеній Лемківщинї. Передівсїм повинен „Сільський Господар" постарати ся, щоби в кождим повітовім запомоговім комітетї, в повітах з мішаним населенєм, була відповідно заступлена українська людність. Ще лїпше було би, як би розділом таких підмог занят ся сам „Сільський Господар", а то з огляду на се, що в **новосанденцьким, грибівськім, горлицьким, ясельськім, кросненськім, саніцьким та лїськім повітї найгірше потерпіли тріські части, замешкані виключно Лемками.** Запомогова акція для Лемківщини повинна бути дуже приспішена, бо населенє в дуклиньским поясі передівсїм тепер в місце кусника хлїба знайде хиба в тих каменистих горах много куль, черепя з ґранатів та шрапнелїв і землею легко припорошені людські та звірячі трупи. Сумний вигляд має нинї бідний Лемко на найблизші днї: **голодова смерть та холєра з домішкою инших хороб.**

Аж страх подумати, що конечна скора поміч могла би прийти запізно!

Осип Яворський.

ПАМЯТАЙМО!

НЕ БУЛО І НЕ БУДЕ ВЖЕ БІЛЬШЕ ТАКОЇ ХВИЛЇ, КОЛИ БИ НАША ЖЕРТВА, ХОЧ НЕ ЗНАТИ ЯКА НЕЗНАЧНА, А БУЛА ТАКА ВАРТІСНА ЯК ТЕПЕР

НЕ ДИВІМ СЯ НА ТЕ, ЩО АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПО ОСВОБОДЖЕНЮ ГАЛИЧИНИ ОБОВЯЗАНЕ ПОМАГАТИ НЕЩАСНИМ ГОЛОДУЮЧИМ НАШИМ БРАТЯМ, БО СЕ Є НАШ ОБОВЯЗОК ПЕРШИМ ВТЕРТИ СЛЬОЗУ ГОЛОДУЮЧИМ СИРОТАМ І ВДОВАМ, ТА ВРАТУВАТИ ЇХ ВІД ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ

НЕ ЗАБУВАЙМО, ЩО МИ ПОВИННІ СКЛАДАТИ ТІ ЖЕРТВИ НЕ ЛИШЕ З ЛЕГКОЇ РУКИ, АЛЕ ПОВИННІ ТАКОЖ І СЕБЕ ТРОХИ ПОЖЕРТВУВАТИ І ДАТИ — ЯК ТО КАЖУТЬ — ОСТАТНЕ, А НАВІТЬ ПОЗИЧИТИ І ДАТИ.

МИ ПЕВНІ, ЩО ПО ЦІЛКОВИТІМ ОСВОБОДЖЕНЮ ГАЛИЧИНИ, А ОПІСЛЯ І ПО ЗАКЛЮЧЕНЮ МИРА, КОЖДИЙ ВІДСИ ПІШЛЕ СКІЛЬКИ ЗМОЖЕ ГРОША СВОЇЙ НАЙБЛИЗШІЙ РОДИНЇ, АЛЕЖ КІЛЬКО Є ТАКИХ БІДНИХ І НЕЩАСЛИВИХ, А ВСЕЖ ТАКИ НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР, УКРАЇНЦІВ, — ЩО НЕ МАЮТЬ В АМЕРЕЦЇ АНЇ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, АНЇ В КАНАДЇ, АНЇ В БРАЗИЛЇЇ СВОЇХ КРЕВНИХ - ЗА НИХ МИ ВСЇ МУСИМО ПАМЯТАТИ. НЕХАЙ КОЖДОГО З ВАС, ЩО ЧИТАЄТЕ ҐАЗЕТУ, СПОГАДАЮТЬ З ВДЯЧНОСТЮ БІДНІ СИРІТКИ, КОТРИХ ЛИШИЛИ ТІ УКРАЇНЦЇ, ЩО ЗГИНУЛИ НА ПОЛИ БОЮ.

ТЕПЕР, КОЛИ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ НАШОГО КРАЮ ОСВОБОДЖУЄ АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКА АРМІЯ З МОСКОВСЬКОГО НАЇЗДУ І КОЛИ ВЖЕ НЕБАВКОМ ЗНОВА БУДЕ ДОСТУП ДО ГАЛИЧИНИ, МУСИМО ПРИСКОРИТИ СКЛАДКИ, АБИ ВИСЛАТИ ВІДСИ ЯКУСЬ БІЛЬШУ ЖЕРТВУ НАШИМ ЗЕМЛЯКАМ, ЯКА БУДЕ ДУЖЕ ПРИДАТНА ПІДЧАС ВІДБУДОВИ КРАЮ. І МИ МУСИМО ЯКОЮСЬ ЧАСТКОЮ ПРИЧИНИТИ СЯ, ЩОБИ РОЗБУДИТИ НАНОВО ПРИДУШЕНЕ МОСКАЛЕМ НАРОДНЕ ЖИТЄ В СТАРІМ КРАЮ.

ОЗОВІТЬ СЯ, АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦЇ, БОГАТШІ І БІДНІЙШІ, ВСЇ ЯК ОДИН! А ТАКОЖ БРАЦТВА І ТОВАРИСТВА!

ПРИСИЛАЙТЕ ЯК НАЙСКОРШЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ ОКРЕМО НА УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК В СТАРІМ КРАЮ!

ЗАГАЛЬНА УКРАЇНСЬКА РАДА У ВІДНИ.

Пяте засїданє Загальної Української Ради відбуло ся дня 2. червня 1915 о год. 9 рано. По принятю до відома протоколу з попереднього засїданя президент **др. Кость Левицький** здав звіт з дїяльности Президії З. У. Р., зокрема з заходів о виміну задержаних австрійськими властями закладників за взятих Москалями Українців-закладників та о поправу положеня тих селян, що на основі закона про воєнні прислуги пішли з підводами та опинились в таборах утїкачів. **Др. Евген Олесницький** іменем „Сільського Господаря" предложив З. У. Р. донесеня з краю про тяжке положенє селян.

В дискусії забирали голос пп. **Лагодинський, В. Бачинський,** Лукашевич, **Цегельський, Темницький, Весоловський і Семака.** На внесенє д-ра Олесницького рішено, щоби Президія інтервеніювала в міністерствах рільництва і внутрішних справ, президента міністрів та верховної команди армії.

З черги п. **Скоропис** здавав звіт з **дїяльности Союза Визволеня України в таборах полонених.** В дискусії промовляли пп. **Темницький, В. Бачинський, Безпалко, Попович, Весоловський і Олесницький.** Справозданє Союза Визволеня України принято одноголосно до відома, а за його працю висказано признанє. Принято також резолюцію Президії з поправками пп. Вол. Бачинського і Поповича, котрою рішено з огляду на почин Союза та на успішність самої працї полишити її Союзови. Разом з тим ухвалено спільно президіями Заг. Укр. Ради і Союза Визволеня України усталені услівя сеї працї між обома орґанїзаціями.

В справі Боєвої Управи рішено, щоби вона предложила З. У. Р. на найблизше засїданє до потвердженя свій склад. Принято до відома, що пресова комісія уконституувала ся, вибираючи головою п. **Ом. Поповича,** а заступником п. **Весоловського,** управителем пресового бюра п. **Цегельського,** його заступниками пп. **Кушнїра і Ол. Поповича** та що комісія дібрала ще до свого складу **д-ра Степана Томашівського.**

За секретаріят: Д-р Л. Цегельський.

*

Шесте засїданє Загальної Української Ради відбуло ся 9. червня с. р.

З поручення Президії З. У. Р. зложив п. **Олесницький** звіт з заходів в міністерстві внутрішних справ і фінансів

та в начальній команді армії в справі ратункової акції для Гуцульщини і увільнених повітів середної Галичини та в справі акції Ранефелєра. Заступник президента пос. М. Василько зложив звіт з заходів президії в справі інтернованих, та з заходів президії в начальній команді армії в біжучих справах. Звіти принято до відомости. Пос. Трильовський зложив звіт з заходів і конференцій щодо полагодженя домагань Українських Стрільців. По дискусії, в якій промовляли пп. Василько, о. Онишкевич, Темницький, Цегельський і Ганкевич, принято звіт до відомости, а внески пп. Цегельського і Темницького передано президії.

Звіт з праць правно-політичної секції зложив п. В. Темницький і повідомив, що при сїй секції утворено статистично-географічну комісію, зложену з пп. Томашівського, Рудницького і Дністрянського. Звіт принято до відомости і поручено президії зробити ужиток з рефератів секції.

Звіт з праць пресової секції зложив п. радн. Попович, а плян праці пресового бюра розвинув п. Цегельський. По дискусії, в якій промовляли пп. Ганкевич, Манух, Вол. Бачинський і Лев Бачинський, ухвалено відложити справу орґанізації пресового бюра до слідуючого засїданя.

П. Ст. Баран висказав бажанє, щоби правно-політична секція заняла ся уложенєм відозви до українського населеня в Галичині і Буковині, а президія ради заняла ся зокрема справою повороту духовенства до увільнених повітів.

За секретаріят З. У. Р.:

Д-р Іван Манух.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

I.

Лист з Полї (австрійська військова кріпость над Середземним морем в Істрії), писаний до Юрка Деркача в Дітройт, Міш., дня 18-го мая 1915.

Дорогий Юрку!

Нині дістав я Твій лист і не міг натїшити ся. Спішу зараз відписати, бо хто знає, чи і коли буде можна писати, бо щось недоброго пахне: наші сусїди зачинають рухати ся. Отже розповім Тобі від початку:

Я був в однім селї під Станиславовом, як вибухла війна. Дістав я покликанє 28. липня, а на 1-го серпня вже був у Полї. Тут через цїлих два місяцї не робив нічого, тілько ходив купати ся в море. При кінци вересня (28.) виїхав я до Сербії. Там було трохи круто: мороз, снїги, мраки, до того ще й голод. Мешкав я в лїсї, густім та старім, сонця не видно було, бо мрака густа була як сметана. Мешканє було досить вигідне. Оттак як у нас бараболю на зиму закопують тай ями копають; такі то ями і ми собі викопали, зверха трохи прикрили, аби не протїкало, підстелили папороти, або сухого якого ріща, тай так лежали ми цїлий день. Розуміє ся, мусїли ми палити, бо було зимно. Дров було досить, рубали тай палили; але знова дим гриз очи, то мусїли ми лягати, очи накрити плащем тай так нудити ся, потїшаючи ся, що як не зараз, то бодай на Різдво будемо в дома. Тай така була війна. Наперед нас, а ми стояли в таких ямах на лїнії кількадесять кільометрів, отже напроти нас стояли Серби. Від часу до чусу підходили то наші то сербські патрулї напроти себе, та підстрілювали ся. Щодня зато стріляла артилєрія наша і сербська. Близко нас падали сербські ґранати і шрапнелї, але без шкоди, тілько страшили людий; з часом вже привикне ся до такої музики і розпізнає ся навіть ухом сербські стріли від наших: і гарматні і карабінові. Сербська артилєрія добре стріляє, бо всьо їм дали Французи, але піхота зле стріляє, бо не цїляє, а бє на слїпо. Тяжко зі Сербами воювати, бо їх край горристий, а до того вони дуже відважно бють ся: крім відваги мають ще й розум, бо набрали ся його в турецькій війні. Зразу нас трохи перехитрили, але і наші навчили ся також штучок, тому вже не так легко перехитрити.

Так стояв я в ровах закопаний півтора місяця. Їсти давали небогато.

В половині падолиста захорував я на дизентерію (червону бігунку). Пійшов зараз до шпиталю. В шпитали був півтора місяця. 20-го грудня пустили мене зі шпиталю до дому (до Слявонії) на урльоп. В дома був я цїлий місяць. Як я прийшов до дому вечером, то на другий день рано (день перед польським сьвятим вечером) тато поїхав з кіньми на примусову фірманку. Ледви побачив ся. Тато ще дотепер їздить. Никола Деркач також поїхав, але скорше, і помер у шпитали.

В дома досить круто, бо нема збіжа, а до того забрали тата і конї.

З початком марта я вернув ся до Полї і сиджу дотепер. Дістаєм ся до шпиталю, помагаю докторови. Може поїду здавати іспит; як бим поїхав, то до Праги. Фотоґрафії свої я маю в дома; я пишу, аби Тобі прислали.

Як будеш писав до мене, то пиши на адресу до дому і додай, що той лист для мене.

Як можеш написати до Вербівця, то най родина пише листи через Тебе до нас. А за наших напиши, що всї здорові. Я цікавий, що стало ся з моїми вуйками Іваном і Петром. Чи лишив ся Саврій у Вербівци?

До мене впрост на мою адресу пиши тільки картки, а листи з важнїйшими відомостями посилай через дім.

Здоровлю сердечно та бажаю скорого побаченя.

Василь.

Автор сього листа є родом з Вербівця (повіт Теребовля). Його батько Онуфрій Деркач виїхав з Галичини ще в 1900 роцї до Слявонії і поселив ся в місцевости Одворці-Раван, почта Сібінь коло Броду, де й доси жиє. Син Василь не виїхав зі своїми родичами до Слявонії, але остав ся у Галичинї в школах. Тепер він є студентом медецини львівського університету, а під пору служить яко однорічний доброволець при 5. полку краєвої оборони (ляндвери) в Полї. Він є братаничем п. Юрка Деркача, який нам прислав отсей лист до поміщеня у „Свободї".

II.

Лист з Кобак (повіт Косів) писаний дня 2. мая 1915 до Дмитра Церковнюка в Актон Вест, Онт., Кан.

Дорогий Мужу! Я з дїтьми здорова, хоч перебули ми тут великі муки. Москалї були у нас від Дмитра аж до Трох Сьвятих. Того-ж дня наперла австрійська сила з Вижницї на Москалів, котрі утїкали в неладї товпами так, що аж вікна дрожали, а кулї свистали нашою толокою понад Черемош як вітер. Москалї розкватирували ся були по хатах по 20 до 25 мужа. Вони виганяли людську худобу зі стаєн, а на то місце запроваджували свої конї. Їх обходженє з людьми не було надто розбишацьке. Забирали у людий всьо, найбільше поживу і дріб, але хат не палили. В громадській канцелярії був їх ґенеральний штаб. У Марії Івана Букащука стояло на городї 2 тисячі возів (форшпанів). Москалів було як трави та листу; найменьші кутки були ними заповнені. Люди перебували найбільше в ямах, переховуючи там живність і одіж. В хатах страшно було сидїти, тож більша часть населеня опускала доми, лишаючи свій доробок серед страшної стрілянини. В Слобідцї була перестрілка з нашими, а Москалї, думаючи, що то наше військо, стріляли на жидівський цвинтар у Вижници. Наш поламар Михайло Ницюк за дозволом російських властий рабував у людий, по дворах і по сусїдних селах; обрабував навіть двір в Залучу (повіт Снятин). По відвороті Москалів утїк з ними і паламар, забравши з собою чужу дївку. Жінку оставив на божу волю. Весна у нас вже відбула ся. Була трохи стримана з причини дощів і виливів рік, зате тепер велика посуха. Дорожня нечувана: корець кукурузи коштує 50 корон, бараболь 10 корон, ячменю 40 кор., вівса 40 кор., а виоранє одного морґа ґрунту коштує 24 корон (з причини недостачі коний). Люди, котрі ходили з кіньми на форшпани, вернули лише з батогами. У нашого дяка забрали 4 стоги конюшини, кінь пропав на форшпанї і позабирали всьо зі стодоли. В Михайла Церковнюка як умерла дитина, то ховали її серед граду куль. — Твоя жена А. Церковнюк.

III.

Лист з села Крива (повіт Горлицї), писаний до Петра Якимяка в Пікскіл, Н. Й., дня 31. мая 1915.

Дорогий мій Сину! Лист Твій, писаний в осени, я отримала і зараз відписую. В нас почта була замкнена більше ніж пів року, бо в нас був Москаль майже цїлу зиму. Москалї дуже богато шкоди нам наробили. Менї забрали 1 корову, 3 ялівки, збіже, пашу, сїно, навіть солому. Хату нам знищили, ґонти і кічки нам пообдирали, а тепер нам ся до хати лиє і не маємо що їсти, але добре, що нас не позабивали. Тато помер. **Москалї в цїлім селї всьо покрали, а нашу церкву спалили.** Петра Бибеля арештували тай забрали в Сибір. В нас хлопів нема, бо всї на війну пійшли; навіть десь кривого Федя Слоту забрали. — Твоя мама Анна Якимяк.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

НОВИНКИ.

РАДІСТЬ ІЗЗА ПОБІДИ.

До віденського „Дїла" пишуть: Вечером 3. червня іду з міста Вольфсберґу на бараки. Чую голос труби. Трублять „ґенеральмарш". З усїх кутків оселї збігають ся люди коло почтового будинку, відки розносить ся голос труби. Що стало ся? Чи яке нещастє? Приспішую кроки. На майданї коло почти застаю здвиг народа. Раптом на балькон почти виступає парох оселї. „Люди, — кличе зворушеним голосом — маю вам оголосити радісну новину. **Перемишль наш. Наші відібрали назад від Москаля. Тому десять тижнів ви плакали, тепер радуйте ся. Зближаєть ся час, коли вернемо до нашого краю, на нашу рідну землю".** — Слава! слава! — загув народ. Господоньку, Тобі слава! — з піднесеними до неба руками залепетїло жіноцтво. Многим полили ся слези радости. „Боже, буди покровитель" — пронесло ся з тисячі грудий. Голови відкрили ся. „Ще не вмерла Україна" рознесло ся потім. По головних будинках оселї показали ся хоругви австрійські і українські. По відспіваню гимнів зворушений народ з радостю в серци і з надією на красшу будуччину став розходити ся. Ще до пізної ночи народ гуртками по всїх кутках оселї розправляв про сю радісну подію. Деякі навіть спати не лягали.

ГОЛОС УКРАЇНСЬКОГО ЖОВНІРА.

Полева почта принесла до віденського „Дїла" картку, якої зміст подаємо тут без змін — яко документ душі українського простого жовніра в сїй війні. Читаємо: „Сьвітла Редакціє! Наша гірська батерія ч. 5. 11 п., котра переважно складає ся з Українців, просить дещо помістити в „Дїлї" про нас, а головно про нашого команданта батерії оберляйтнанта Вельтера. Ми від початку без перерви стоїмо в огни, а наш батько комендант не мало дав ся відчути неприятелеви, виправляючи тисячами на другий сьвіт. З таким комендантом **мали ми звиш 150 головних битв, а нї одного чоловіка не маємо убитого,** крім 10 легко ранених, а все можемо завдячити лише нашому неустрашимому командантови. Дальше просимо помістити за бувшого скарбника Сокола II у Львові капраля Михайла Флисту, котрий рівнож з тої батерії **відібрав назад від Москалів нашу штабову касу,** за що зістав удекорований срібним медалем I. кляси. Здоровимо Вас сердечно. — **Українцї 5-тої батер. 11. гірського полку.**

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ НА УКРАЇНСЬКИХ СТРІЛЬЦІВ.

Українській Боєвій Управі у Відни передано квоту 12 К. яко дохід з дїточого фестину, уладженого патріотичною українською дїтворою. Дохід з фестину призначений був на Українських Січових Стрільців. Урядженєм сього фестину заняли ся: С. і О. Авдиковичі, Л. і Ю. Бурачинські, І. і І. Ганкевичі, А. і О. Калиновичі, М. Левицька і Ю. Лопатинський. Підносячи з щирим признанєм сї заходи наших наймолодших членів суспільности, мусимо щиро тїшити ся так далеко сягаючою популярностю стрілецької ідеї.

ВІДЗНАЧЕНЄ ЛІКАРЯ Д-РА КОВШЕВИЧА.

Читаємо у віденськім „Дїлї": Загально звісний зі свого щирого патріотизму і людяности в Бережанщинї, як і поза її межами, **лікар штабовий д-р Осип Ковшевич,** одержав в признаню заслуг і повного посьвяти поведеня перед ворогом лицарський хрест ордену Франца Йосифа на стяжцї військового хреста заслуги. Радіючи з сего приводу, перебуваючі у Відни Бережанцї сею дорогою складають Впов. Землякови і Другови щирий привіт і желаня.

ВІДЗНАЧЕНЄ УКРАЇНСЬКИХ СТРІЛЬЦІВ.

Срібний медаль хоробрости 2. кляси одержали: Михайло Мальчак, Іван Абґарович, Іван Батюк, хорунжий Северин Яремкевич і старший десятник Осип Навроцький.

ҐЕНЕРАЛ МАКЕНЗЕН ДО УКРАЇНЦІВ.

У відповідь на ґратуляційну телєґраму з нагоди здобутя Перемишля одержала Президія українського парляментарного заступництва у Відни отсю телєґраму: „Щиро дякую за тепло відчутий привіт. Наш Господь Бог не опустить нашої справедливої справи і її хоробрих борців. — **Макензен".**

МАНІТОБСЬКИЙ СКАНДАЛ.

Королївська комісія, що розслїджує надужитя при будові нових будинків парляменту у Вінніпеґу (провінція Манїтоба, Канада), провадить дальше свою працю і кождого дня витягає на денне сьвітло сьвіжі скандали. Помимо сего доси не устадено ще, хто властиво був винновником цїлої афери. Інтересовані особи складають провину одні на других, а найбільше інтересований архітект Горвуд, котрий поробив тяжкі зізнаня проти декотрих міністрів з уступившого консервативного кабінету Роблїна, вирвав ся припадково з заявою, що він виступив проти міністрів тому, що так приказала йому льожа (тайна масонська орґанізація). Як би там не було, скандал зростає в розмірах, оскільки дальше поступає слїдство, а додав до него дуже богато адвокат Фулертон, який на днях виступив перед комісією з додатковим оскарженєм, що теперішний лїберальний президент міністрів премієр Норіс дістав від бувшого премієра Роблїна власть наслїдком торгу, якого цїною мало бути спиненє цїлого слїдства. На сьвідків покликав Фулертон кільканайцять дуже визначних в політицї одиниць, між иншими навіть заступника ґубернатора, Кемерона, та голову теперішної комісії судію Метерса. Оскарженє Фулертона викликало великанське вражінє і Норіс був приневолений покликати безпроволочно нову комісію для розслїдженя Фулертонових закидів. 24. червня оповіщено, що та комісія має складати ся з судіїв Пердю, Ґалта і Робсона.

НАФТА В ГАЛИЧИНІ ПІДЧАС ВІЙНИ.

З Борислава пишуть до віденської „Свободи": Наша армія заняла вже Борислав, де находить ся богато копалень нафти і воску. Москалї щадили копальнї, не нищили їх, бо властителями бориславських копалень є в значній части Анґлійцї і Французи, теперішні союзники Росії. Копальнї були в руху і підчас московського наїзду і на місяць добували з них около 3 тисячі ваґонів ропи (кипячки). В Бориславі є ще богато запасів ропи, хотяй Москалї уживали її до опалюваня льокомотив. Деякі зі шибів, які були власностю австрійських горожан, Москалї знищили так, що на разї ті копальнї не будуть працювати. В незнищених копальнях наші власти зарядили вже дальшу працю, щоби добути як найбільше ропи.

КІЛЬКО МАЄМО ТЕПЕР ВОЄН?

З хвилею виповідженя Італією війни ряд воєн збільшив ся і тепер представляєть ся так:

1. Австрійсько-сербська,
2. Австрійсько-російська,
3. Німецько-російська,
4. Німецько-французька,
5. Німецько-анґлійська,
6. Австрійсько-чорногорська,
7. Німецько-сербська,
8. Німецько-чорногорська,
9. Французько-австрійська,
10. Анґлійсько-австрійська,
11. Бельґійсько-німецька,
12. Бельґійсько-австрійська,
13. Японсько-німецька,
14. Японсько-австрійська,
15. Турецько-анґлійська,
16. Турецько-французька,
17. Турецько-російська,
18. Сербсько-турецька,
19. Італійсько-австрійська.

ПОСИВІВ ПРОТЯГОМ ОДНОЇ НОЧИ.

...Коли ми спитали капітана, кілько він має лїт, сей усьміхнув ся сумно і сказав:

„Питаєте мене тому, що маю сиве волосє? Послухайте! Правда — се виглядає на казку, та моє волосє ручить за правдивість оповіданя.

Я посивів протягом одної ночи. Одної, одинокої ночи. Не вірите?

Було се після того як мене ранили. На однім возї транспортовано трох ранених капітанів до шпиталю: між ними був і я. Я був ранений в ногу, другий капітан мав постріл в живіт, а третьому розторощив ґранат кість у стегні.

Була ніч. Наш санїтарний трен був саме на шляху між Угновом а Равою Руською, коли нечайно напали на нас козаки. Серед переполоху наш візник перевернув віз, — і ми дістали ся під віз, який ще до того привалив менї праву руку. Повних вісїмнайцять годин лежали ми так під возом неначе в якій трумнї. Капітан з потрощеною ногою раз сьміяв ся то знов плакав. Капітан з пострілом в живіт стогнав щораз тихше, а вкінци затих зовсїм. А я втратив притомність... Пробудившись, почув я недалеко якісь кроки — і з усїх моїх

сил крикнув. Були се наші люди. Вони підняли віз і видобули нас на верх. Капітан з раною в животї не жив, другий збожеволїв: мимо тяжкої рани втїк до лїса, і більше не бачив його вже ніхто. Один я вратував ся, але протягом одної ночи я посивів".

Капітан скінчив своє оповіданє, встав і пійшов на інспекцію, бо був комендантом етапової стації.

ХТО ЩАСЛИВИЙ.

Один рік за другим пливе, убігає
І радість і смуток несе:
Весну й молодість з собою забирає
І будить житє в нас нове.

Щаслив, хто дїлом значить житє своє,
Хто марно тих лїт не прожив,
Хто жив з надією, а в душі з спокоєм
В будучність глядає — щаслив!

Хто же в молодости марно лїта потеряв,
Той дуже нещасний, на вік він пропав!

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

відбуде ся в недїлю, дня 18. липня, о год. 5.30 попол. в Томас Честер Голл в Картерет, Н. Дж.

Реферує **др. С. Демидчук.**

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. Дж., Смок Рон, Па. Піп Ганс Шмід, який замордував Анну Авмілєр в Ню Йорку, зістав засуджений на кару смерти, але судового вироку ще доси не виконано, бо оборонці Шміда внесли рекурс до апеляційного суду в Олбанї. Шмід сидить тепер у вязници Сінґ-Сінґ.

ПОКЛИК.

Отсим взиває ся слїдуючі нюйорські, бруклинські і дооколичні Товариства прибути на збори в справі проф. М. Грушевського і инших заслужених наших діячів, котрих російський царат невинно вивіз в Сибір. Збори відбудуть ся в льокали тов. Укр. Бесїди 72 Іст 8 улиця (Ст. Маркс Плейз) 17-го липня о год. 8-мій вечером:

Українська Рада, Укр. Бесїда, Просьвіта, Запорожська Січ, Подільська Січ, Гайдамаки, тов. ім Шевченка, ім. І. Котляревського, ім. М. Шашкевича, ім. І. Франка, ім. М. Павлика, ім. М. Січинського, Братс. сьв. Володимира, сьв. Андрея, сьв. Юрія, Укр. Хор, Зоря, Буковина, Воля, Січ, Тисьмениця, Поморяни, Козаки міста Львова, Вільність в Америцї, Злучність Родимців, Поміч в Чужинї, Нова Україна, Дунаїв, Гологори, Братс. сьв. Петра і Павла відділ С. Л. П. Сестр. сьв. Ольги і сестр. сьв. Параскевії.

Бруклинські Товариства: Просьвіта, Запорожська Січ, Подільська Січ, Укр. Козаки, ім. Богдана Хмельницького, Братс. Пресьв. Тройцї, Нове Житє і С. С. П.

Рівнож взиває ся і всї инші висше ненаведені Товариства, щоби явили ся на збори через своїх репрезентантів.

За комітет:

М. Байдюк, предс.
О. Федоришин, секр.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до відома всім місцевим секретарям У. Н. Союза, що всі просьби о принятє (декляраціі) нових кандидатів повинні бути в головній канцеляріі У. Н. Союза не пізнійше як 26. кождого місяця, коли дотичні кандидати хотять бути приняті в члени У. Н. Союза біжучого місяця. Кандидати, котрих просьби о принятє надійдуть до гол. канцеляріі по 26-тім, будуть приняті в члени У. Н. Союза доперва слідуючого місяця.

Було би добре, як би и п. секретарі присилали просьби о принятє нових кандидатів в члени У. Н. Союза зараз по їх виповненю, не чекаючи на висилку розмету.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 23. червня 1915 р.

За гол. уряд У. Н. Союза:

Мих. Угорчак, гол. рек. секр.

НОВІСТЬ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Накладом Видавництва „Свободи" появила ся тепер книжка, яка викличе певно велике вдоволенє серед усіх наших земляків на американській земли.

Ся книжка — се „ПОВНА ЗБІРКА ВЕСЕЛИХ ВІРШІВ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО", так улюбленого поета серед цілого загалу нашого народа, що за його творами, як то кажуть, люди розщибають ся.

Звертаємо увагу, що такої повної збірки, виданої окремо, як ся, що власне тепер появила ся з друку, ще не було не то в Америці, але і в старім краю. Длятого се є новість для всіх Українців.

Нема сумніву, що тепер кождий Українець, що нераз радий був десь роздобути ті вічно сьвіжі верши Руданського, скористає з нагоди і набуде собі одну збірку на власність, яка буде йому на все нерозлучним товаришем та буде давати розраду і потіху.

Згадана збірка веселих віршів з портретом С. Руданського обіймає 282 сторони, на яких містить ся 215 віршів, котрі ділять ся на такі розділи: 1) Преслівля 2) приказки про мужиків і козаків; 3) приказки на попів та ксьондзів; 4) приказки про Ляхів і панів; 5) приказки про Москалів і урядників; 6) приказки про Німців; 7) приказки про жидів; 8) приказки про циганів і 9) приказки про звірів (байки). Крім того в книжці є житєпись С. Руданського та при кінци замітки і поясненя до віршів.

Книжка у гарній окладинці коштує вже з почтою всего 55 центів. Хто пришле до Адміністраціі „Свободи" 55 центів, зараз дістане відворотною почтою книжку.

Тож спішіть ся і замовляйте. Сумувати не треба ніколи, ані в сумні ані в веселі часи, бо веселість — то половина здоровля.

Памятайте, що наш славний поет Іван Котляревський кликав:

Нехай злії одні плачуть,
Бо не добре замишляють!

І купуйте збірку веселих віршів Степана Руданського.

ТАБЕЛЬКА ПЛАЧЕНЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК

до каси Укр. Нар. Союза на фонд посмертний після кляс і віку.

Кляса А $250
Кляса АА $500
Кляса В $750
Кляса С $1000
Кляса ВВ $1500
Кляса СС $2000

Крім місячної вкладки після повисшої табельки кождий член без огляду на стан, вік і клясу платить еще 35 цнт. на слідуючі фонди: 10 ц. на фонд резервовий, 5 ц. на фонд убогих, 3 ц. на фонд народний і 17 ц. на фонд адміністраційний.

Місячна вкладка є стала т. зн. член буде платити тусаму вкладку через ціле житє.

Кляса	А.	АА.	В.	С.	ВВ.	СС.
вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся впросто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Хто би знав теперішну адресу **М. ГАВРИСИШИНА**, котрий перед недавним часом мешкав під ч. 265 Селкірк евеню, Вінніпеґ, Ман., Канада, зволить ласкаво подати її до адмініcтрациі „Свободи". 74—

Пошукую **ЙОСИФА МЕЛЬНИКА** з села Голучкова, пов. Сянік, Гал. Він перебував довший час в Пітсбурґ, Па. Перед двома роками перенїс ся до Канади до руської духовної семинаріі. Хто би о нім знав, або він сам, нехай ласкаво зголосить ся на адресу: Іван Баськів, 526 Vanderbilt Ave., Brooklyn, N. Y. 83—85

Пошукую **ІВАНА ЛЕВКЕВИЧА**, актора, котрий виступав в Америці в 1914 р. в штуці „Потоцький-Січинський". Прошу його, щоби написав до мене до місця моєї неволі на адресу: Петровский Роман, актер зі Львова, Спасское, Восточная Азія, Приморской области, III. баталіон военнопліниих, Россія.

Пошукую своїх краянів **ЯНОВА БОЛЕЩУКА** і **ЙОСИФА ШУМОВСЬКОГО**. Вони перебували перед кількома літами в Ню Гейвен. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосить ся на адресу: Mike Stokaluk, P. O. Guernsey, Sask., Can. 83

КОВАЛЬ ФЕДЬ зі Стефкова, пов. Устрики Долішні в Галичині, перед 18 роками виїхав до Америки. Від того часу загинув по ньому слід. Жена його Анна приїхала перед 15 роками до Америки, але його не віднайшла. Вона вже стратила надію віднайти його живого і хоче вийти за муж за другого. За вірну відомість о Федю Коваль назначує жена 15 дол. нагороди. Голосити ся: о. Михайло Гурянський, Newport Ave., Northampton, Pa. 83

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ПОТРІБНО 50 ЛЮДИЙ до робіт на фарми. Подорож. Денна платня. $18 до $20 місячно і харч. Голосіть ся з річами готові до виїзду. Agency, 180 First St., Jersey City, N. J. 83

ВАЖНЕ ДЛЯ СПІВОЛЮБИВОЇ ПУБЛИКИ!

Г. Е. СМОЛЕНСЬКИЙ

має на складі ВСІ УКРАЇНСЬКІ ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ в поодиноких примірниках, а також посідає МУЗИЧНІ ПАРТИТУРИ до усяких представлень. Кромі сего має всі українські МУЗИКАЛЬНІ КОМПОЗИЦІЇ для ріжних хорів і СОЛЬОВІ КУСНИКИ на ріжні голоси—на продаж і на випозиченє. Катальоґи висилаю за одержанєм 5-центової марки. 83c—92

H. E. SMOLEN,
19 W. 112 St., Tel. 6660 Harlem NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦІ З ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦІ!

ЕКЗАМІНОВАНА АКУШЕРКА уділить Вам радо свою поміч у всякім случаю — в день або в ночи.

Дорогі сестри — незабувайте на се, що старанний догляд ухоронить Вас перед всякою небезпекою Вашого здоровля. 74c89

MRS. ADUSZUNSKA,
564 Grand St., Tel. 4014 Bergen Jersey City, N. J.

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформаціі і ціну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один доляр. Книжки до читаня, молитвеники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війні, калєндарі і всякі инші. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76--

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y

ЩОСЬ ДУЖЕ ВАЖНОГО І ЦІКАВОГО.

Що доперва лише з друку вийшла перша в українській мові книжка „Чорної Маґії". Хто інтересуєсь маґією, і хто хоче пізнати її тайни, нехай пише до мене залучаючи кілька стемплів почтових на пересилку цінника. Адресуйте: W. H. Miller, 298 Foutain Street, Winnipeg, Man., Canada. 76-87

ЛІКИ ДАРОМ!

Пришліть 10 цнт. на покритє коштів пересилки, а я вишлю Вам на пробу даром ліки вартости $1.00. Коли по ужитю сих ліків Ви будете зовсім вдоволені, тоді прошу заплатити мені $1.00. А коли будете невдоволені — незаплатите нічого. Я так пересьвідчений в успіх сих ліків, що радо віддаю їх людям в сей спосіб. Коли терпите на

НЕСТРАВНІСТЬ, кваси в жолудку, болі або відбиванє по їдженю. Жадайте ліку № 10. Певна поміч для терплячих.

РОЗСТРОЄНЄ НЕРВОВЕ, слабість серця, дрожанє тіла, заворот голови, умліванє, остуда ніг, брак енергії, сили, боязливість, битє серци, болі під лопатками; коли задля болю не можете лежати на лівім боці або плечах; катар, кашель з флеґмою, водяне розвільненє, млистий відхід з кишок. Жадайте ліку № 11.

УТРОБА І НИРКИ, болі, часті відходи мочі, болі при віддаваню мочи, кровотоки або уплави, брак мочи. Жадайте ліку № 12. Сей лік поміг тисячам людий.

РЕВМАТИЗМ. Жадайте Овенса ліку № 14.

ГЕМОРОЇДИ. Жадайте ліку № 18. Сейчасна поміч.

ЕКЗІМА. Жадайте ліку № 21. Усуває скоро сверблячку.

НЕВРАЛЬГІЯ. Жадайте ліку № 33. Чудове средство.

БОЛІ ГОЛОВИ. Жадайте ліку № 44. Помагає в 5 мінутах.

МАТЕРИ! Не бийте дітий, а жадайте ліку № 55.

ЖЕНЩИНИ! Не терпіть що місяця. Жадайте ліку № 66, а будете благословити сей день. Сей лік є приятелем женщин і найчудеснійшим средством в сьвіті.

ГОНОРЕА. Жадайте ліку № 88. Успішне средство.

АСТМА. Пощо терпити від надмірної задухи, коли слідуючої ночи Вам полекшить ся. Жадайте ліку № 99.

СЯ НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА

є на тепер, а на слідуючий тиждень її не буде. Коли Ви хорі, жадайте ліку сейчас. Коли хочете більше ліків як один, то пришліть 25 цнт. за кождий лік. Для людий живучих в Ню Йорку не даємо сих ліків на пробу. — Адресуйте:

A. OWENS,
505 W. 168 St., Box 939, New York, N. Y.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, містечка і села де дотепер гаддують Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всіх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, хто де служив при війску і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.

Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати моні-ордер або стемпами (канадійських не приймаєсь). Агентам значний опуст. 76че86

SKLAD KNYZOK, R. Kulikowski,
432 E. 9th St., Dep. 3. New York, N. Y.

ЦІННИК КНИЖОК, які можна дістати в друкарні „Свободи":

Зуб за зуб (оповіданє). — Бом (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русин". — Ціна .... 10 цнт.
Ціно-Свят, комедія в 1. дії.—Ціна 10 ц.
Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьмію ся з паної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на земи (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі — Ціна 15 ц.
Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у стиві потопив. — Мужик з жидом в спілці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисленя всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.
Конець „Титаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна ..40 цнт.
І. Листи з пекла. ІІ. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цт.
Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Оборон (оповіданє). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Оглад історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: вояцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна ....20 цнт.
Невольник, драма в 5. діях.—Ціна 15 ц.
Навернений грішник. — Ціна .. 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріпленя духа. — Ціна ...... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В переробці Александрова. — Ціна .... 30 цнт.
Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цнт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в земли і як витворюють ся з них ріжні необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цнт.
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстраціі). Становище цинциі. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — ІІ. Цісар і Ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з доданєм словара. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 20 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
... рят і ростин. — Ціна ...... 10 цнт.
Принц і муждар. Дуже занимаюче оповіданє славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Притча про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.
Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповіданє). З парктичної школи (оповіданє). Я тут голова (оповіданє). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, ...
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро земли (з 22 образками). — Розказ про будову земли і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкритє Америки (2 ілюстраціі). — Закон не спинить пияньства, тільки виховає. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартівливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна ...... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .... 10 цнт.
Релігійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брами. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цнт.
Русько-англійський толмач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповіданє з житя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.
Страшна пімста. — Оповіданє М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпівомовки .... 40 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ з трох дій з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стрілай на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Кривдою Восарес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в хвилях дозвілля. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Український співаник. — Ціна 40 цнт.
Хлопська доля. — Ціна ....5 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на полі економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 ц.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або трагедія на замку Маєрлінґ. — Ціна 60 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістяк. — Кіндрат Бубненко-Шандилий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). З гір (вірш). За землю (оповіданє). Сьвіт без Аллаха (арабська байка). Як вовк мімстив ся на цареви (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анґ. листівник. — Ціна .... 75 цнт.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отрую. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.
І. Як мене вибирали дружбою. — ІІ. Цісар соловій. — Ціна ... 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповіданє Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папери до родини, свояків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лініовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 цента.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Помянник за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи в вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1:00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІГІЙНІ.

Новий Завіт 2.00
Псалтир 1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа 1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа 2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа 1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа 28
Дорога до неба, скіряна оправа .. 90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа 32
Друг Душі, кістяна оправа 1.30
Друг Душі, малий, звич. оправа... 50
Горі імієм серця, кіст. оправа ... 1.10
Горі імієм серця, скіряна оправа.. 1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа 34
Хліб Душі, кістяна оправа 1.80
Хліб Душі, звичайна оправа 90
Молитвослов для католицьких лиць 1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скіряна оправа 80
Помилуй нас Боже, звич. оправа.. 50
Коляди 20
Збірник найкрасших пісень церковних 10
Ангельський хор, часть ІІ. 20
Ангельський хор, часть ІІ. 5

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокраєвого христіянського лікаря.)

Се лічницю заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застаріли жолудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсию і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран, липай і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосованє наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО.

До лїченя.

Чи Вам випадає волосє? Чи Ви посивіли зі старости? Чи воно занечищені і лиакі? Чи маєте перхлї і чи свербить Вас скіра? Чи Ви є лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите хотру з вимінених недуг, то не зволікайте, але старайтесь запобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ".

Третий тиждень.

Книжку написав один з европейських спеціялістів. Ся книга обнимає слідуючі розділи:

Чудеса з волосєм. Будова волося і тімени. Причина випаданя волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний зворіст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признанням вдоволених пацієнтів.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Шестий тиждень.

Увідомляємо Вас, що наш власний лік званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить перхлї і усуває свербленє скіри, змічнює і спричинює новий зворіст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лік КАЛЬВАКУРА № 1 враз зписше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошенє і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77вс-

....

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилки і прошу висилати мені сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. І Вашу книжку: „Правда о волосю".

(Долучіть се до Вашого замовленя).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА! СКЛИКУЙТЕ ВІЧА В СПРАВІ ВОЄННОЇ ЗАВЕРУХИ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ!

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами нових винаходів, з поясненями про патентованє винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ.

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Поясненя і поради безплатні. Провірюванє, чи даний винахід надаєсь до опатентованя, полагоджую скоро

ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО,

бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осідку Уряду патентів Злуч. Держав.

Пиши ще нині по руськи на слідуючу адресу:

A. M. WILSON

реґістрований адвокат для патентів 53c—

311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ВИСИЛКА ГРОШИЙ

ДО ГАЛИЧИНИ, БУКОВИНИ ТА ДРУГИХ ЧАСТИЙ ЕВРОПИ З ЦІЛКОВИТОЮ ҐВАРАНЦІЄЮ.

Висилаємо скоро, безпечно і дуже тано, після теперішного біжучого курсу. В краю біда і нужда, помочи треба великої і то як найскорше проте не чекайте на лист аж прийде від Вашої рідні, але шліть зараз хоть би й маленьку квоту.

Русини з Канади! Не чекайте так само, але шліть сьміло через нашу аґенцію гроші до краю.

Кождий посилаючий отримає від нас рецепіс з ҐВАРАНЦІЄЮ великої і найбогатшої американської компанії „Амерікан Експрес Ко.", котра за вислані гроші цілковито ґварантує, а в случаю коли би особа, до котрої в краю гроші були надані їх не отримала, то посилаючий звідси отримає їх назад. Не чекайте а пишіть сейчас по цінник до Першої Української Аґенції на адресу:

S. MILANOWICZ & WEIL CO.,
193 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським христіянським лікарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости уший, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, гемороїди і секретні недуги мущин і полові женщин.
3) Я не є лікарем з медичної клініки або Інституту, ані я не зву себе професором, які звичайно роблять бизнес через тлумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але з огляду на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силі дати Вам можливо найліпшу опіку і пораду.
4) Уділюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише: 67—79

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в пол і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі: від 9-ої до 2-ої в пол.

СТЕРЕЖІТЬ СЯ

тих фірм, які НЕ ДАЮТЬ Вам належного вдоволеня за Ваші гроші. Наша компанія є одинокою, котра вдоволила богато людий совісною УСЛУГОЮ і дала їм ҐРАМОФОНИ, які ґварантуємо на 15 літ. На наших славних ґрамофонах, які продаємо за готівку і НА СПЛАТИ по

$1.00 МІСЯЧНО

можете чути у своїй власній хаті найкращу МУЗИКУ і СПІВИ. — 3-МІСЯЧНА проба ДАРОМ. — 24 і 50 ПІСЕНЬ і музик ДАРОМ. 11—

Пишіть до нас по наші безплатні ілюстровані каталоґи.

ROYAL PHONOGRAPH CO., 80-4th Avenue, Dep.
NEW YORK, N. Y.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ БРАТСТВ!

ВАМ БЕЗПЕРЕЧНО ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

І тому коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або що иншого, то зверніть ся до нас з замовленєм.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

Тепер починаєсь літо і Вам потрібно буде до публичних виступів чи то до походу, паради, чи на пікніки і проґульки, виступити з своїми прапорами, з відзнаками, лентами і в шапках.

Ми уділимо Вам всякі інформації і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу: 41c77

EAGLE REGALIA COMPANY, 115 Nassau St., New York, N. Y.